

Paliskuntien porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelma ja sen toteutuksen raportointi paliskunnan vuosikertomuksen liitteenä

Prosessi ja vuosikello

1. Paliskunnan hallitus valmistelee kevätkokoukselle esityksen hoito- ja käyttösuunnitelmasta

- johon se valitsee kaksi viidestä toimenpiteestä porolaidunten tilan parantamiseksi sekä kuvaa niiden toteutustavat kyseisessä paliskunnassa
- Ajankohta: kevätkausi

2. Paliskunta hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman

- Ajankohta: paliskunnan kevätkokous
- Alatyöryhmässä esiin nousseita huomioita:
 - o HKS vaatii varsinaisen kokouksen käsittelyn, koska asia koskee kaikkien poronmistajien oikeusturvaa ja poronhoidon harjoittamista.
 - o On tärkeää, että osakkaat voivat ottaa kantaa.
 - o Vaatii lisäyksen poronhoitoasetuksen 6 §:n, johon on listattu asioita, mistä kevätkokouksessa tai perustavassa kokouksessa voidaan päättää.
 - o Entä jos joku osakas valittaa?
 - o Paliskunnan osakkaalla on valitusoikeus – voi vaikuttaa osakkaan elinkeinon harjoittamiseen paliskunnan alueella.

3. Paliskunta pyytää Lapin ELY-keskusta tarvittaessa lausumaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan valittujen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuudesta ja toteutustavoista

- Ajankohta: ELY antaa lausunnon tammikuun loppuun mennessä
- ELY:n lausunto pyydetään siinä vaiheessa, kun ensimmäisen kerran kyseisellä kymmenvuotiskaudella sitoudutaan valittuihin toimenpiteisiin. Kymmenvuotiskauden myöhempinä vuosina suunnitelmat raportoidaan vuosikertomukseen toteutumana edelliseltä poronhoitovuodelta (=vuosikertomuksen liite).
- ELY-keskuksen eri tulosalueet voivat lausua yhteisesti paliskuntien hoito- ja käyttösuunnitelmista
 - o Lausuntojen koordinointi Lapin ELY-keskuksessa. Lausunnot pyydetään tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten ympäristövastuualueilta.

Alatyöryhmässä esiin nousseita huomioita:

- Avoimet kysymykset ELY:n rooliin liittyen:
 - o Jotta ELY voi lausua, lainsäädännössä tulee olla raami reunaehdoista, mihin suunnitelmaa verrataan, että voidaan todeta, onko HKS riittävä. ELY voisi lausunnossa esittää lisätoimenpiteitä tai suunnitelman muuttamista.
 - o Miten ELY pystyy arvioimaan toteutustapoja, vaikka paimentamista?

- Tulisiko ELY:llä läpinäkyvyyden kannalta olla valitusoikeus?
- Mikä olisi valitusperuste ja sen oikeasuhtaisuus? Jos suhteutetaan toimenpiteisiin: mikä niissä olisi sellaista, että ELY:n pitäisi valittaa? Toimenpiteet, jotka valitaan ovat käytännönläheisiä. Jos paliskunta ei päästä toimenpiteestä, valvonnan kautta tavoitettavissa.
- Jos ELY:llä olisi valitusoikeus, hallinto-oikeus voisi kumota paliskunnan päätöksen, jos HKS selvästi lain vastainen. Esim. jos plk:n kokouksessa tulisi päätös, että ei valitse toimenpidettä. Jos HKS on lakisääteinen ja plk jättää tekemättä, AVI:n olisi helppo puuttua. AVI valvoo. HKS:n sisältö: jos tekee näennäisen HKS:n joka mitäänsanomaton, vaikuttamaton, jäisi valituksen varaan. Pitäisi olla selvästi lainvastainen, että kaatuisi.
- Mihin voi johtaa? Mitä halutaan? Mikä on funktio? Onko HKS:n tarkoitus täysin selvillä? Tämä ELY:n valitusoikeus aukaisisi uuden valituspolun PHL sisällä.
- Menee hankalaksi, jos viranomainen voisi ohjata paliskunnan poronhoidon järjestämistä. Jos valitusoikeus tulisi, tulee rajata tarkasti.
- Jos ELY:llä olisi valitusoikeus, sen pitäisi saada tiedoksi paliskunnan päätös. Lisää byrokratiaa.
- Tulee seurannassa ilmi, jos paliskunta ei ole valinnut tai toteuttanut toimenpiteitä. AVI valvoo, että HKS-päätöksiä toteutetaan, onko riittävä valvonta?
- Muita huomioita:
 - Miten saadaan HKS:t osakkaita velvoittaviksi? Mahdollinen poronhoitolain kehittämistarve, jotta paliskunnalla olisi riittävät keinot puuttua, jos ei noudateta paliskunnan päätöstä.
 - Jatkotyössä otettava huomioon, mahdollinen sanktiointi, jos paliskunta ei tee HKS:a ollenkaan.

4. Valmis HKS viedään tiedoksi paliskunnan kevätkokoukseen tai muokattu HKS viedään hyväksyttäväksi paliskunnan kevätkokoukselle

- Ajankohta: paliskunnan kevätkokous
- Mikäli ELY:llä ei ole lausuttavaa eikä HKS:n tule muutoksia, valmis HKS viedään tiedoksi kevätkokoukselle ja sitä aletaan toteuttaa tulevan poronhoitovuoden alusta.
- Mikäli ELY-keskus lausuu muutostarpeista, paliskunnan hallitus valmistelee mahdolliset korjaukset ja muokattu HKS viedään paliskunnan kevätkokoukseen hyväksyttäväksi
- Alatyöryhmän huomio:
 - Jos ELY lausuu muutostarpeesta, lähetetäänkö paliskunnan muokkauksen ja kokouksen päätöksen jälkeen HKS ELY:lle tiedoksi tai lausuuko ELY uudelleen?

5. HKS:n raportointi tulevina vuosina: paliskunnan syyskokouksessa tehdään päätös HKS-raportoinnista vuosikertomuksen hyväksymisen yhteydessä (PHA 3§)

- Vuosikertomuksen liitteessä kuvataan paliskunnan valitsemat toimenpiteet ja niiden toteutus. Osa toimenpiteistä raportoidaan lukuina, osa kuvataan kirjallisesti.

6. Paliskunnan vuosikertomuksen jäljennös toimitetaan Paliskuntain yhdistykselle

- Ajankohta: syyskuun loppuun mennessä

7. Paliskuntain yhdistyksen on toimitettava jäljennös paliskunnan vuosikertomuksesta Lapin Aluehallintovirastolle (AVI) valvontaa varten marraskuun loppuun mennessä (PHA 12 §).

- Ajankohta: marraskuun 30. päivään mennessä
- Porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien noudattamista valvoo Lapin AVI sille vuosittain toimitettavien paliskuntien vuosikertomusten liitteiden kautta PHL 52 §:n nojalla.